

rész annyi egységet vesz fel, ahány nagy alkotásegységet az iskolatípusok feladatul felkapnak. Ilyen fontos egységek a természet birodalma és a kultúráé. Hogyan fogja fel ezeket a növekvő ember, s hogyan szerzi meg az erre szolgáló eszközöket? Ezek a pedagógiai alkotástan alapkérdései. Az alkotás fogalmának van egy szűkebb és tágabb értelmezése. Szűkebb értelemben véve alkotástan alatt értünk egy elhatárolt feladat megoldását, mely egy tágabb körű alkotás egy láncszeme. Viszont a tágabb értelemben vett alkotás magában foglalja az egyes alkotások összességét. Ez a tágabb alkotás szükséges, hogy megvalósítsa az iskola végső célját, mely egy iskola típusából folyik. Ezen alkotási cél fölött persze ismét vannak még nagyobb célok. Minden részletalkotás (matematikai, természetrajzi, történelmi stb.) magán viseli a maga jellegét, mindégyik a nevelő más és más beállítását követeli. Minél természetesebb a módszer, annál eredményesebb az alkotás. A munka előfeltétele, hogy a tanító olyan közvetlen bajtársi viszonyt teremtsen a tanulók felé, mely azoknak megkönnyíti az őszinteséget. Ez a szellem ott fejlődik ki a leghamarabb, ahol a nevelő ugyanazon gyerekekkel különböző munkaterületeken éveken át együtt dolgozott. Minden szűkebb körű alkotást a bevégzett munka analizálása által érthetünk meg igazán, Ez a szétbontás mutatja meg a tagok összefonódását, egymásutánját, s az alkotásban rejlő személyi magot. Ezt a személyi vonást csak finómérvékű nevelő ismeri meg a sok egyformának látszó alkotás közül. Itt kerül a tanító elhatároló helyzetbe. A pedagógiai alkotástanban az alkotást mint a személyiség lényeges tényét kell felfogni. Alkotásra képes embereket teremteni azt jelenti, hogy ezek nemcsak ügyesek és biztosak, hanem alkotásaikban értékesek is legyenek. A pedagógiai alkotástan egyelőre nem akar tudomány lenni, hanem mindenekelőtt a tanítók szerény szolgálója kíván maradni. Meg akarja állapítani, hogy miképpen fogják fel a különféle gyermektipusok (falusi, városi) a követelt alkotásokat, milyen fokok szerint halad az alkotásfejlődés, a teljesülés felé. Ennek a pedagógiai alkotástannak a tanítóképzés főiskoláin kell megszületnie és felvirágoznia.

Jármai Vilmos

H I R E K.

Gaál Mózes (1863—1936) ny. tankerületi kir. főigazgató, a jeles ifjúsági író, a melegszívű nagy pedagógus, termékeny munkálkodásokban gazdag áldott élete után f. évi július hó 12-én 73 éves korában elhalálozott.

Dr. Imre Sándor egyetemi ny. r. tanárt, a kiváló pedagógust, a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesülete tiszteleti tagjául választotta.

A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola új tanárai. A vallás- és közoktatásügyi miniszter **dr. Sándor István** mezőkövesdi kir. kath. gimnáziumi r. tanárt az irodalomtörténeti-, **vitéz Török Imre** gyakorló polgári iskolai szakvezető r. tanárt, főiskolai előadót, okl. gazdát, a mezőgazdasági tanszékre főiskolai rendes tanárokká kinevezte.

Dr. Kratochvíl (Baróti) Dezsőt, lapunk munkatársát, a szegedi Ferenc József-Tudományegyetem irodalmi tanszékén tanársegéddé választották. ? ?

A gyakorló polgári iskola új szakvezető tanárai. *Szántó Lőrinc* a gyakorló polgári iskolához a magyar nyelvi szakvezetői teendők ellátására berendelt gyöngyösi róm. kat. polg. fiúiskolai r. tanárt az állami státusban kinevezetvéen, az intézethez végleges beosztást nyert. Ugyancsak ez intézethez nyert beosztást a rajz- és női kézimunka tanár teendők ellátására *Hollóné Hatos Kornélia*, a gödöllői polgári leányiskolánál szolgálatot teljesített állami polg. iskolai r. tanár is. Az új szakvezető tanárok neveit folyóiratunk hasábjairól is előnyösen ismerjük.

Kendoff Károly, a jeles földrajz-didaktikus, lapunk munkatársa, belügyminiszteri engedéllyel családi nevét *Udvarhelyi*-re változtatta.

A Gyakorló Polgári Iskola Könyvtárának XV. kötete a közelmúltban jelent meg. *Jeges Sándor* a gyakorló polgári iskola szakvezető tanára: *Vegytantantás a cselekvő iskolában* címmel írta ezt a kötetet. A művet a szakkörök nagy elismeréssel fogadták.

Az Új Nevelés Világligája VII. kongresszusát, július 31-től augusztus 14-ig Angliában Cheltenhamben tartotta. A kongresszus tanulságairól az azon résztvevő dr. *Várkonyi Hildebrand* egyetmi ny. r. tanár a *Szegedi Pedagógusok Körének* október havi ülésében előadást fog tartani.

Az állami gyakorló polgári iskola 1935—36. tanévi Értéstitőjé-ben *Kratofíl Dezső*: *A polgári iskola újjászervezésének általános szempontjai*, *Szántó Lőrinc*: *A fogalmazástanítás alapelvei*, dr. *Baranyai Erzsébet Petrovay Ilona*: *Kísérlet az osztályozás tárgyiasá téételére* címen írtak sokféle érdeklődést keltett nagyobb tanulmányokat.

Dr. Domokos Lászlóné nyilv. jogú leányliceuma (Új Iskola) az 1935—36. tanév végén az intézet alkotó munkáiból nagyvonalú *kiállítást* rendezett. A kiállítás ezidei anyaga: *Szülőföldtanulmányok* globális téma feldolgozása volt.

Az Állami Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán f. évi július hó 27-től augusztus 29-ig, a polgári iskolák tanárai részére öthetes *mezőgazdasági továbbképző tanfolyam* szerveztetett, melyen 23 vidéki polgári iskolai tanár vett részt. A tanfolyam vezetője dr. *Littke Aurél* főiskolai igazgató, előadói: *Herke Sándor* m. kir. kísérletügyi igazgató, *Obermayer Ernő* kir. fővegység, *vitéz Török Imre* főiskolai r. tanár, *Okályi Iván* m. kir. kertészeti intéző, *Geher Lajos* gazdasági orsz. szakfelügyelő, *Latzkó Aladár* főadjunktus, *Szanyi István* kir. fővegység, *Báldy Báltint* m. kir. gazdasági felügyelő, *Veress József* felügyelő-igazgató voltak.

Továbbképző tanfolyam a szegedi kerület pedagógusai részére. Dr. *Kisparti János* tankerületi kir. főigazgató a szegedi tankerület tanárai és tanítói részére megrendezte a tankerület második (1936—37) évi továbbképző tanfolya-

mát. Ennek programja a következő: 1. 1936 október 13-án: *Dr. Kispartí János* tankerületi kir. főigazgató megnyitja a tanfolyamot. *b) Dr. Erdélyi László* egyet. nyilv. r. tanár, rector magnificus: A nemzeti történelem nevelő hatása. *c) Dr. Sík Sándor* egyet. nyilv. r. tanár: Az irodalom és a nevelő. 2. 1936 október 20-án: *a) Dr. Erdélyi László* egyet. nyilv. r. tanár, rector magnificus: A történelmi diagnosztika. *b) Dr. Sík Sándor* egyet. nyilv. r. tanár: Irodalom és élet. 3. 1936 október 27-én: *a) Dr. Várkonyi Hildebrand* egyet. nyilv. r. tanár: e. i. dékán: A gyermeklélektan mai állása. *b) Dr. Sík Sándor*: Irodalom és magyarság. 4. 1936 november 3-án: *a) Dr. Surányi Unger Tivadar* egyet. ny. r. tanár, e. i. dékán: Közgazdaság és nemzeti élet. *b) Dr. Mester János* egyet. ny. r. tanár: A tanulás lélektana. (I.) 5. 1936 november 10-én: *a) Dr. Surányi Unger Tivadar* egyet. ny. r. tanár, e. i. dékán: Gazdasági elméletek és a társadalom. *b) Dr. Mester János* egyet. ny. r. tanár: A tanulás lélektana. (II.) 6. 1936 november 17-én: *a) Dr. Kramár Jenő* egyet. ny. r. tanár: Az ideges gyermek. *b) Dr. Kispartí János* tanker. kir. főigazgató: Nevelés és világnézet. 7. 1936. november 24-én: *a) Dr. Mészöly Gedeon* egyet. ny. r. tanár: Irodalmi szöveg nyelvi magyarázata. (I.) *b) Dr. Deér József* egyet. ny. rk. tanár: A nemzeti öntudat fejlődése a társadalomban. (I.) 8. 1936 december 1-én: *a) Dr. Mészöly Gedeon* egyet. ny. r. tanár: Irodalmi szöveg nyelvi magyarázata. (II.) *b) Dr. Deér József* egyet. ny. rk. tanár: A nemzeti öntudat kifejlődése a társadalomban. (II.) *c) Dr. Kispartí János* tanker. kir. főigazgató a tanfolyamot be-
zárja. Az előadások helye: A m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem bölcsészeti, nyelv- és történettudományi kara (Szukováthy-tér 1.) I. számú tanterem (auditorium maximum).

Lapunk jelen száma 102 oldal. — „A Cselekvés Iskolájá”-ra a f. f. évi előfizetési díj az Angol-Magyar Bank R.-T. szegedi fiók Szeged, 26228. sz. csekkszám-
lájára küldendő be.

Ablaka György könyvnyomdája Szeged, Kálvária-utca 14. — Telefon: 10—84.